

Muž, ktorý sa volá Person, išiel po ulici a mal rovnaký pocit ako vy: že ulica sa zužuje, ako keby domy po oboch jej stranách boli zubami zipsu, ktorý sa neodvratne zatvára. Ale možno to bola iba neuróza tohto mesta, ktorá nás všetkých zachvacuje. Zrazu oproti nemu kráčal územčistý Aziat, Vietnamec či Kórejec, ktorému spoza rozopnutej košele stúpalo až ku krku a ďalej k ušiam tetovanie. Neboli to ani čínske draky, ani japonskí samuraji, boli to znaky abecedy, akoby mu ktosi na jeho pokožke ako na panvici upražil čajové lístky. Bol to iba okamih stretnutia pohľadu s pohľadom, ale Person vedel, že ten mužík odchádza s nesmierne dôležitým posolstvom. Správa na jeho koži mohla zachrániť toto mesto pred vyplienením alebo aspoň obsahovala PIN kód, ktorým sa dá otvoriť sejf s drahocenným obsahom. Možno vo vás skrslo podozrenie, či bolo s tým nešťastným mužom všetko v poriadku – a máte pravdu. Person trpel utkvelou predstavou, že toto mesto, rovnako drahé mne aj vám, už dávno prehltla ryba temnoty. Neviditeľná, ale obrovská vyza, aké sa ešte pred pár desaťročiami premávali riekou, pretínajúcou mesto na dve polovice.

Person sa rozbehol za tým chlapíkom (mohol to byť aj Číňan, ale Japonec už vari nie), no už ho nebolo.

Personova paranoja sa dala chápať. Pracoval v komiksovom vydavateľstve, celý deň korigoval šlendriánsky napísané texty do bublín, niet sa čo čudovať, že žil tiež v bubline, ktorá sa zväčšovala čoraz nechotnejšie. Vyšiel z redakcie, ktorej vznešene, ale nezaslúžene hovorili office, a neprestával zrakom opravovať nápisy na billboardoch, redigovať reklamné pútače, názvy obchodov a krčiem, tabule na dopravných prostriedkoch. Mal namierené do čajovne Bolinas. Bol to antikvariát, v ktorom majiteľ len zdráhavo podával čaj. Rovnako nechotne predával knihy, ktoré ho už vytlačili z bytu. Manželka ho donútila, aby ich začal predávať, a tak vzniklo toto obskúrne miesto, známe iba niekoľkým fajšmekrom, ktorí sa nedali odradiť nevrlým správaním vlastníka. Pretože tie knihy stáli za to! Manželka sa medzičasom odsťahovala, Bolinas už ostal.

„Ahoj, Taras!“ pozdravil Person. „Stále rovnako nasratý? Vidím, že to tu zveľaduješ!“

Naozaj pribudlo niekoľko regálov s knihami a ubudli dva stolíky, čím sa počet miest na čajovanie znížil na tri stoličky plus jeden rozhegáný stolec. Taras na štuchanec zareagoval úprimným zavrčaním: „Čo chceš? Mám iba púpavový čaj v nálevových vreckách.“

Do krámu, ktorý by sa mal volať anti-antikvariát, vošiel muž. Jeho príchodom sa zozimilo a v chrbtoch kníh prestali pracovať červotoče. Šiel z neho chlad, aseptický, ale smrtonosný.

„Máte niečo o bielej kaligrafii?“ spýtal sa. „Nehľadajte v umení, skôr v kuriozitách a záhadách.“

Antikvariátnik Taras skrivil pery a pre istotu pokrútil hlavou. Ani v umení, ani v nijakej inej polici nemal nič, čo by sa týkalo bielej kaligrafie. Ba čo viac, takýto pojem počul prvýkrát v živote. Chlap odišiel a Taras si uľavil: „Kurva. Biela kaligrafia. Počul si o tom, všvedko?“

Person zbledol. Nedávno mal sen, v ktorom hralo istú úlohu toto slovné spojenie. Keby si vedel spomenúť, čo to bolo! Vybehol von, na vzduch, na ulicu, medzi ľudí, akoby sa vonku, na ulici, medzi ľuďmi dalo niečo dozvedieť! Námestie bolo rozparcelované na štvorce, spomedzi ktorých sa predierala na svet tráva zvyknutá na to najhoršie zaobchádzanie. Vyzeralo ako zväčšená doska na hru go.

Persona už odmalička vťahovali šachovnice dlaždíc a mačacích hláv a nútili ho, aby na nich hrával imaginárne hry. Jedinou figúrou v tých partiách býval on sám. Dnes bola konfigurácia postáv zvláštna: on sám chlap a okolo neho samé ženy. Predstavte si šach, v ktorom obklopí kráľa dvanásť kráľovien. *Haha, ako vieš, že si kráľ?* posmieval sa sám sebe. *Čo ak si kôň? Alebo obyčajný pešiak?*

Dámy sa pohybovali s dôstojnosťou samičiek, pretože každá pred sebou tlačila tohtoročnú úrodu mláďat. Zrazu sa čosi stalo s optikou vzduchu. Zachvel sa a Person videl, ako sa kočiariky rozpadajú pod ťarchou tiel dobre živených, odrastených mladíkov a dievčín. Pochopil, že zazrel budúcnosť: takto budú vyzerat tie drobce o pár rokov.

V takomto stave nemohol ísť domov, do svojho skladiska zaprataného papiermi. Voľakedy to boli skvostné vydania rôznych komiksových zošitov, ktoré sa časom stali papierovou vegetáciou. Jedna stránka prerastala do druhej, rameno *Ripa Kirbyho*[®] vrastalo do drieku *Hriechožrúta*[®] a *deFacto*[®] sa spáril s *Doktorom Manhattanom*[®]. Person sa túlal mestom ako jedna z postáv nikdy nenapísaného komiksu, na ktorú kresliar v zápale tvorby zabudol a nikdy jej nevložil do úst nijakú repliku.

Obloha sa, ako niekedy pri západe slnka, sfarbila do žltá, čím na chvíľu spomalila prichádzajúci súmrak. Rozsvietili sa lampy a len teraz, akoby štuknutím vypínača, sa začalo zrýchlene stmievať. Budovy sa postupne sfarbovali ako relaxačné maľovanky, ktoré v tom roku prišli do módy. Širokými triedami sa vliekla farebná slina: autá v nekončiacej zápche. Bolo počuť sirénu sanitky, policajnú húkačku, náraz kovu o kov. Bolo počuť ticho, v ktorom zaiskrili trolejbusové palice ako prskavky na vianočnom strome.

Person sa dostal do končín, v ktorých nebol už celú večnosť. Alebo kráčal tak pomaly, že ho doháňala besniaca výstavba nových a nových budov, takže nestačil unikať novým štvrtiam, ktoré ho obstavali. Teraz by sa nedostal domov, nech by akokoľvek chcel. Poslúchol inštinkt cudzincov a vyhládal rieku, ktorá zotrvala v nekonečnom pohybe na tom istom mieste. Pozrel sa z mosta dolu: na hladine sa vznášal obrovský parník, ktorý vyzeral ako palec. Priplával palec, zaznela mu v hlave absurdná veta.

Pri budove, ktorá vyzerala ako fóliovník postavený na výšku, stál muž so ženou. Keď okolo nich Person prechádzal, temný chlap zvolal: „Nemáte pre nás niečo?“

„Niečo čo?“ zvrtoľ sa na podpätku.

„Však viete,“ povedala žena. Zreničky sa jej rozšírili a hlas schrapľavel: „Ten príbeh.“

„Príbeh? Aký príbeh?“

„Ten o mužovi, ktorý musel nosiť za trest čierne krídla. O ňom,“ povedala skleslo žena.

„Nemá nijaké krídla,“ odsekol Person pri pohľade na muža.

„Aby sa mohlo povedať, že nemám nijaké krídla, najprv by som musel byť vidieť s nejakými krídlami, nemyslíte?“

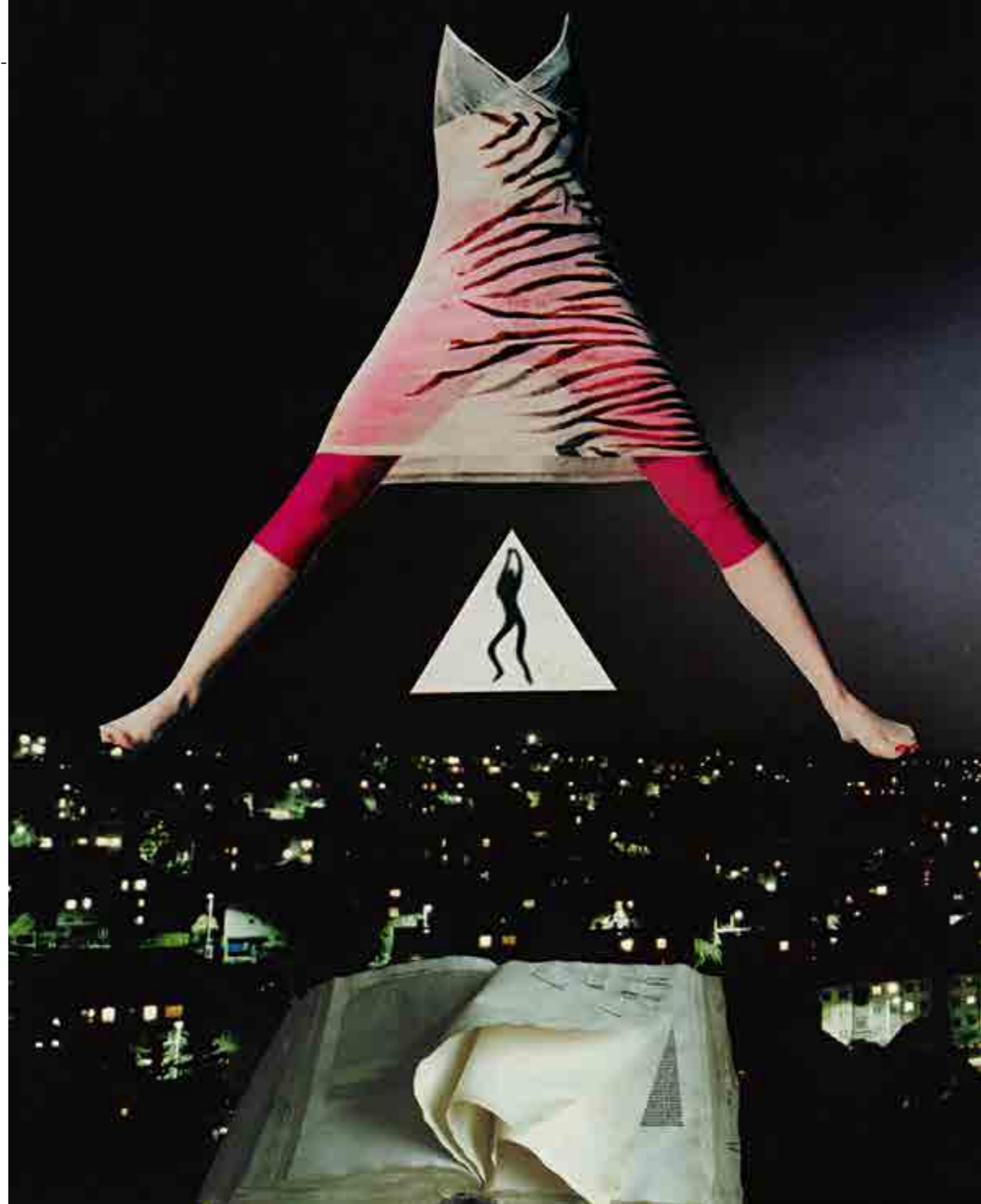
Proti tejto nelútostnej logike nedokázal nájsť Person nijaký argument.

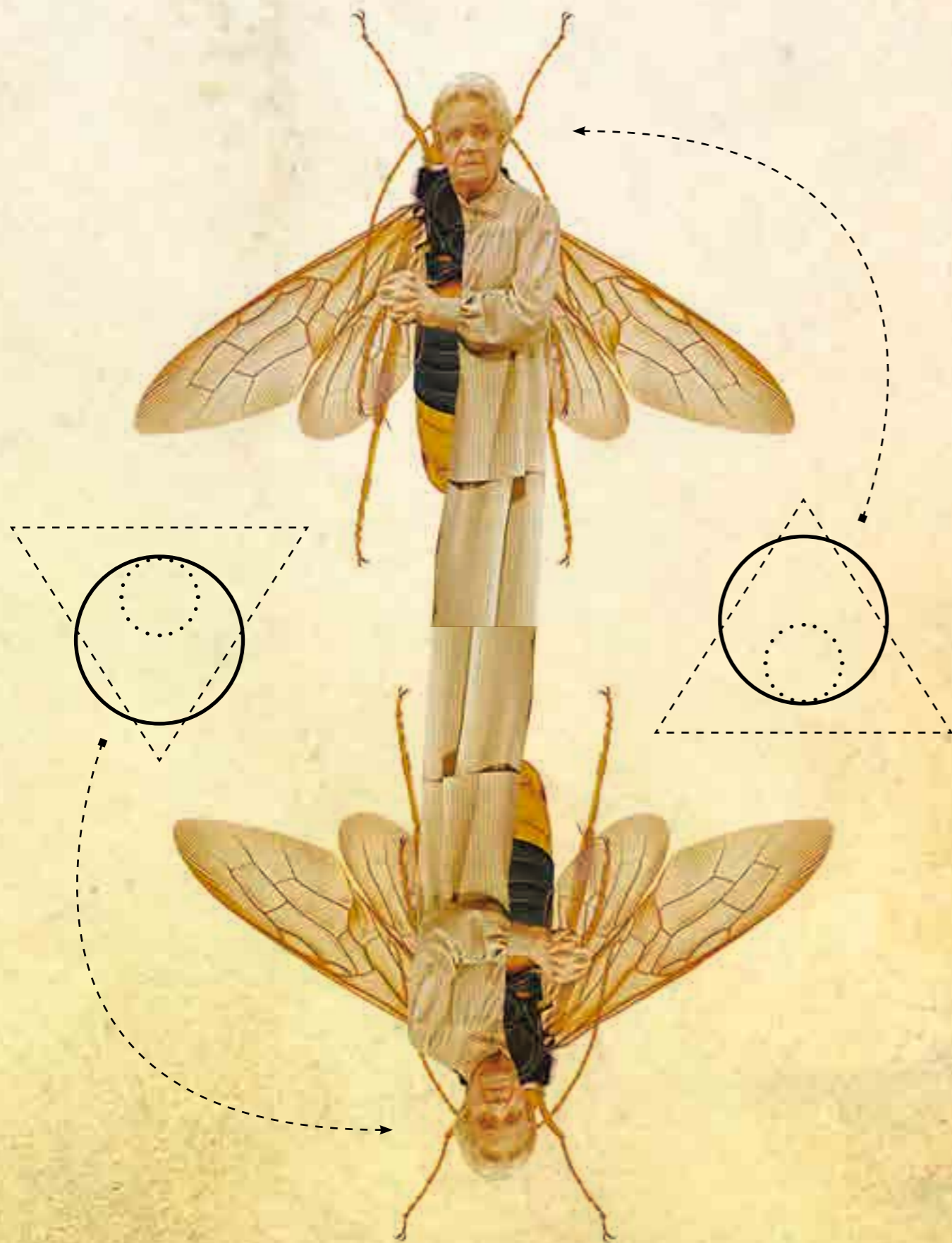
Z pološera sa vylúpol exkluzívny bordel s blikajúcim nápisom TROUT FISHING IN A --- Žiarovky na zvyšku názvu boli rozbité. Z dvier vyšla luxusná prostitútka s rukami nad hlavou. Tanečným krokom sa približovala k Personovi. Pocítil na pleci ľahký dotyk a to gesto hovorilo: Vojdi. Päť žeravých končekov prstov sa mu zarylo do ramena: Vojdi, keď si sem konečne trafil.

Person zaspätkoval. Ešte nikdy nebol vo verejnom dome.

„Verejný dom!“ zasmiala sa ostro ľahkonôžka. „Vaše sídliskové činžiaky na perifériách tohto mesta sú verejné domy. Vidíte si do spální, do hláv, do žalúdkov. Toto je trout fishing, klenotníctvo pstružieho striebra, kabinet tajných šepotov, šperkovnica spomienok, archív prorociev a veštíeb, východiskové miesto k bielej kaligrafii.“

Person už druhýkrát počul toto dvojslovie a ako predtým, pocítil páľčivé bodnutie v temene hlavy. Ako to, že niekto vypáčil jeho sen a vynáša z neho von? Žena vkladla do nočného podniku a dvere za ňou ostali roztvorené ako živá jazva, ktorú musel Person zaceliť tým, že vošiel.

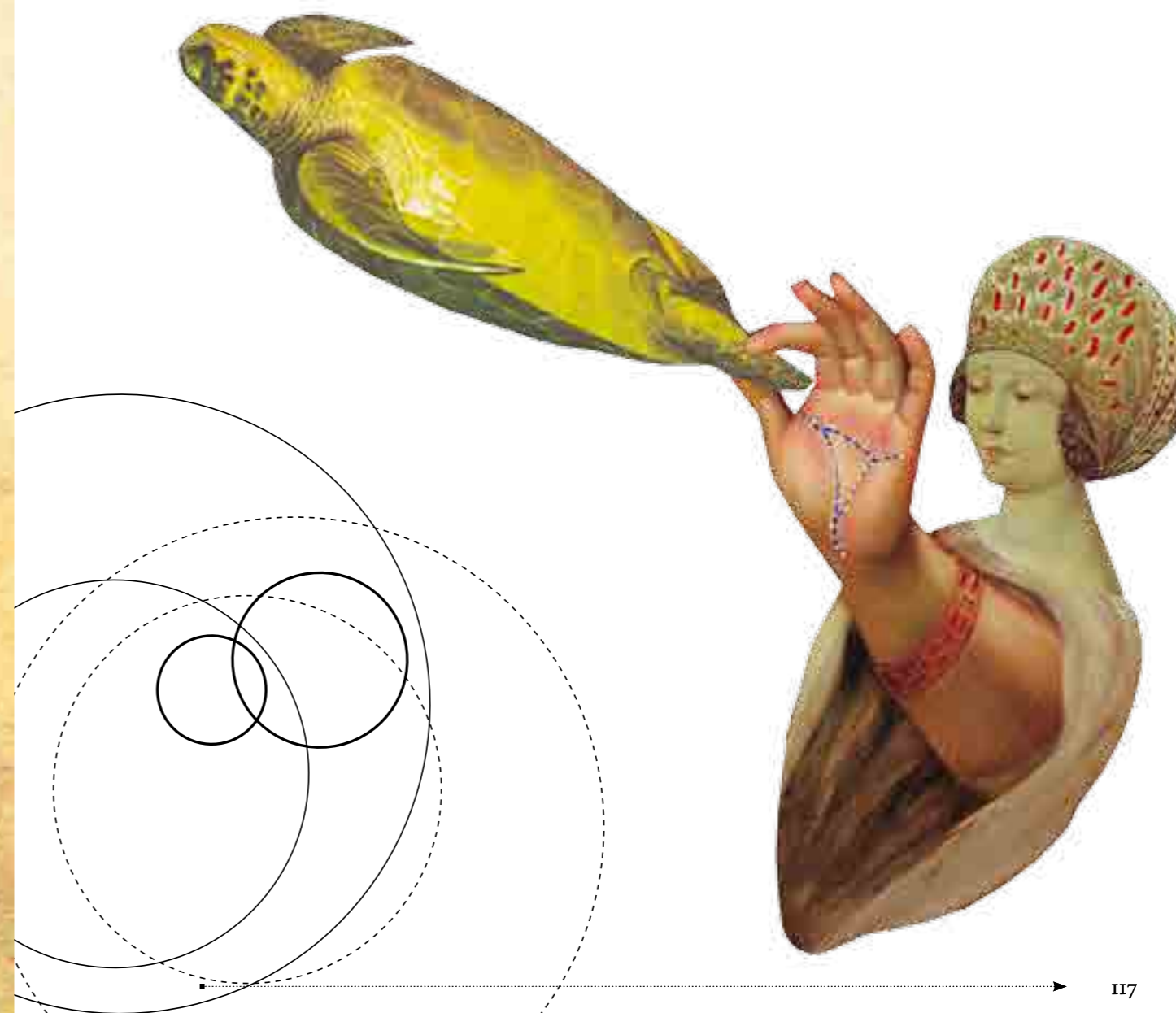

Prostred rozsvietených akvárií, medzi korytnačkami, čo sa spomalene premiestňovali po miestnosti ako živý nábytok, krehká a pevná ako hmyzie krídlo, a presne toho istého odtieňa, sedela matka ľahkých diev.

„Poznám tvoje meno, synu, a ty vieš, ako sa volám ja,“ povedala stará pani. Person si uvedomil, že tú ženu, nevie odkedy a nevie odkiaľ, pozná. Bola to Madla Zazerová.

„Doblúdil si, cez všetky sny a prebudenia, konečne sem. Vieš, aké máš poslanie.“

Za vetou nebol otáznik a Person vedel: má ísť za bielou kaligrafiou. Mama Madla si stiahla z ľavého malíčka tenkú obrúčku a podala mu ju: „Čo nájdeš, navinieš pod tento prsteň.“

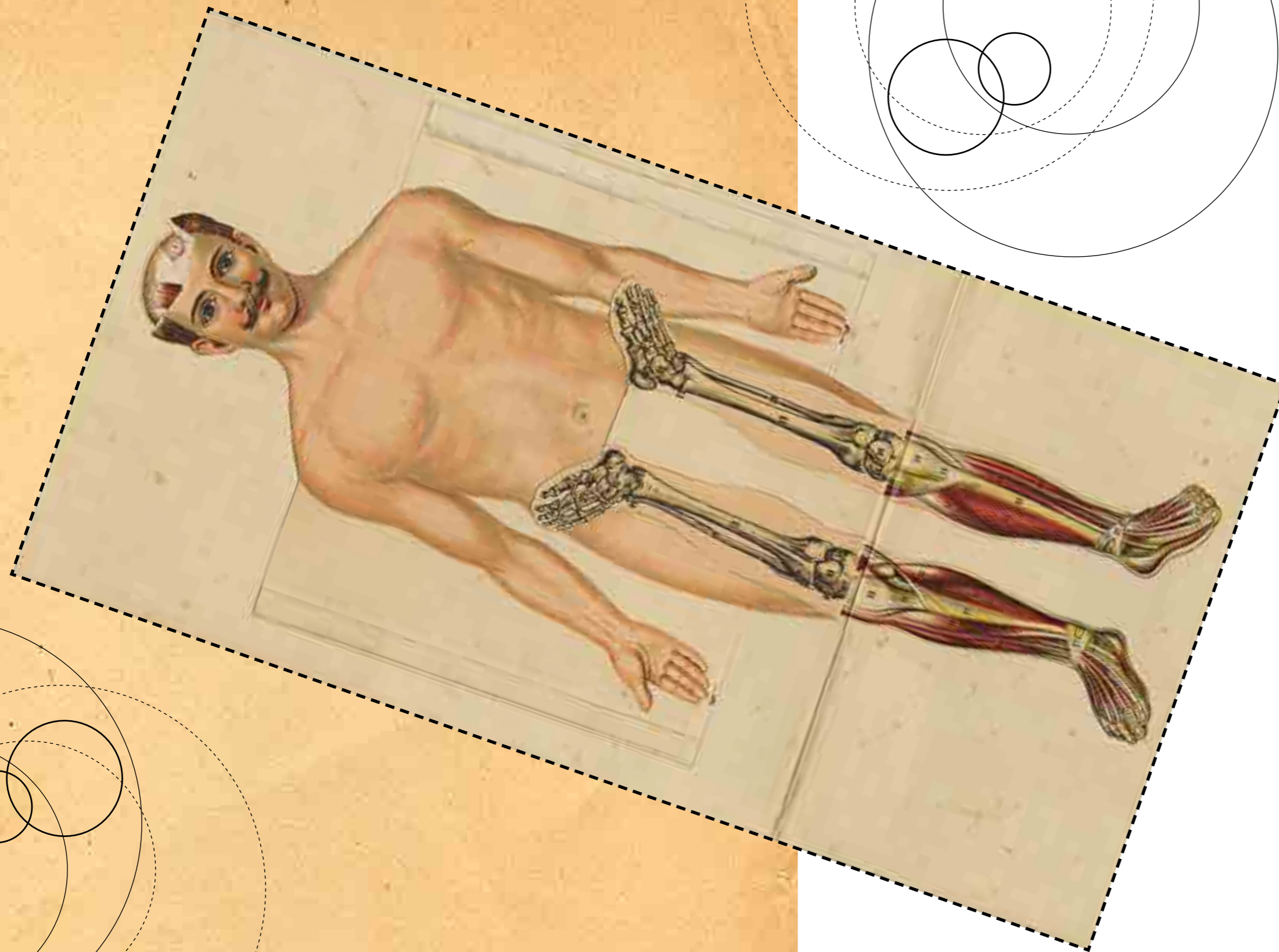

S týmto vošiel Person do ulíc mesta, v ktorom sa narodil, ktoré za ľahostajného i vrúcneho obývania poznal tak, ako sa dá poznať rodné miesto za päťdesiat rokov života. Toto však bolo iné mesto. Nie obyčajne iné, ale absolútne iné. Akoby ste sa ráno prebudili a v kuchyni by sedela vaša matka, ktorá je zrazu o tridsať rokov mladšia. Nie je to ona, a je to ona. Mesto nebolo mladšie o tridsať, ale povedzme o tristo rokov, aby sa to dobre počítalo. Akoby rýchla rota kulisákov bleskurýchlo prestavala scénu na ďalšie dejstvo. Uličky boli úzke, ale ani nemali byť prečo široké. Nikde nebolo áut, len zriedkavo prešiel tade voz, mlaskajúc v blate ako tupý nôž, brodiaci sa čiernym cestom na chlieb. Ľudia boli malí, drobní, aj chlapi v najlepších rokoch vyzerali ako štrnásťročná decká. Vyškierali sa na seba širokými perami, plnými čiernych zubov. Všade bol lepkavý, kvasný smrad, cez ktorý sa bolo treba predierať ako cez hustú záclonu. Možno zato boli všetci spomalení, pohybovali sa nenáhľivo, zdĺhavo, mali pred sebou celé stáročia.

Person veľmi rýchlo zistil, že je nevidený. Nebol neviditeľný, ale nik ho neregistroval. Na klonenú rovina jeho telesnosti pretínala rovina ich existencie bez toho, aby si zavádzali. Žilo sa vonku, v uličkách, na miniatúrnych námestíčkach, na malých trhoviskách, vo viechach, ktoré nestačili prijať materiál ľudských tiel: a to nielen chlapov, ale aj žien a detí. A všade veľa starých ľudí – no možno iba preto, lebo už tridsiatnici vyzerali ako starci a stareny. Person si všimol, že na každom rohu, na každom metri bola nejaká dielňa, výrobňa, varkštat, tu krajčír, tu vývarovňa, tu súkennícka dielňa, dokonca hodinárstvo, tu stĺkali truhlu, tu podkúvali koňa, tu trhali zub, tu štvrtili mŕtvolu.

Ten chlap tam očividne nepatril. A bolo jasné, že Persona vidí. Mlčky nadvihol plecia, akoby hovoril: tak vidíš. Alebo: to je materiál, čo? Alebo: nikto za to nemôže. Taký je život. Persona omráčila hĺbka tejto frázy. Naozaj! Taký je život! Nezničiteľný, neovládateľný, nelútoštný, sebecký, predierajúci sa cez všetky tie smrti nezastaviteľne dopredu. K ďalšiemu úmrtiu, k ďalšej mŕtvoľe, z ktorej ako z výdatného hnojiva povstane nové ľudské telo.

Muž pokynul, a keď ho Person nasledoval, ukázal mu mladú ženu. Bolo to ešte dievča, ktoré v tejto chvíli vyrývalo do mäkkej zeme papekom znaky podobné písmu. Nebolo to ťažké, celé mesto bola jedna mazľavá tabuľa, mäkká a poddajná. Zvláštne bolo, že to dievča písalo. Nekreslilo ornamenty, ale písalo, o tom nebolo pochyb.

Personov sprievodca zdvihol prst a kývol hlavou. A Person pochopil: toto je matka jeho rodu. Od tohto dievčaťa, ktorého meno sa nezachovalo, sa začala dediť v tomto pradene života schopnosť bielej kaligrafie. Dievčinka si dar písma zaslúžila tvrdým spôsobom: musela obetovať svoju nevinnosť pomocnému pisárovi zo synagógy. Neplodný Leb Vogel splnil svoju úlohu: ako samček odovzdal svoje zručnosti samičke a potom sa nám stratil z dohľadu. Ale v knihe duší by sme ho našli, keby sme o to stáli.

Mladá žena, mimochodom, volala sa Judita, sa po čase vydala za kresťanského vdovca, ktorý prežrel jej poklesok a ktorému k jeho dvom, trom, štyrom, ale veď je to jedno, koľkým deťom, porodila ďalšie dve, tri, štyri... Dôležité je, že niť tohto rodu sa nepretrhla a písárske remeslo bielej kaligrafie sa vynorilo na začiatku XXI. storočia v tejto persóne mužského rodu. Pravda, za desať generácií, ktoré sa od roku 1716 vystriedali, sa táto niť tu a tam musela nadväzovať, niekedy aj po desaťročiach. Jedna gazdiná odvrhla tento dar v strachu, že je posadnutá zlým duchom a že by ju mohli za to susedky ukrkať na smrť. Jeden hodinár sa 27. marca roku 1823 zbláznil, pretože v sklíčkach hodín sa mu zjavovali budovy, ktoré dnes hyzdia toto mesto. Istý klerik sa začal opíjať, až ho napokon museli suspendovať. Chodil po jarmokoch a vykrikoval veštby a proroctvá, ale jeho posolstvo zanikalo v hlasoch iných krikľúňov.

Teraz bol Person sám, nepotreboval informátora. Veľa z toho, čo sa skrývalo v minulosti, mu bolo odhalené. A to, čo zostalo skryté za závojom času, nebolo určené jeho očiam. Možno nejaký príslušník jeho rodu uvidí raz päťdesiatročného muža z inej doby, ako blúdi po dávnom, zaniknutom meste. Ale kto to bude, keďže Person bol starý mládenec a nemal v úmysle splodiť potomka ani kvôli tejto lákavej predstave. Ibaže by niekto z línie jeho sestry, ktorá žila kdesi v Dolnom Sasku, prebral dedičstvo bielej kaligrafie a niesol ho do ďalších storočí.

Persona zaujal chlapec, šesť-sedem ročný, ktorý si nahlas vyspevoval, pretože v jeho blízkosti nebol nik iný:

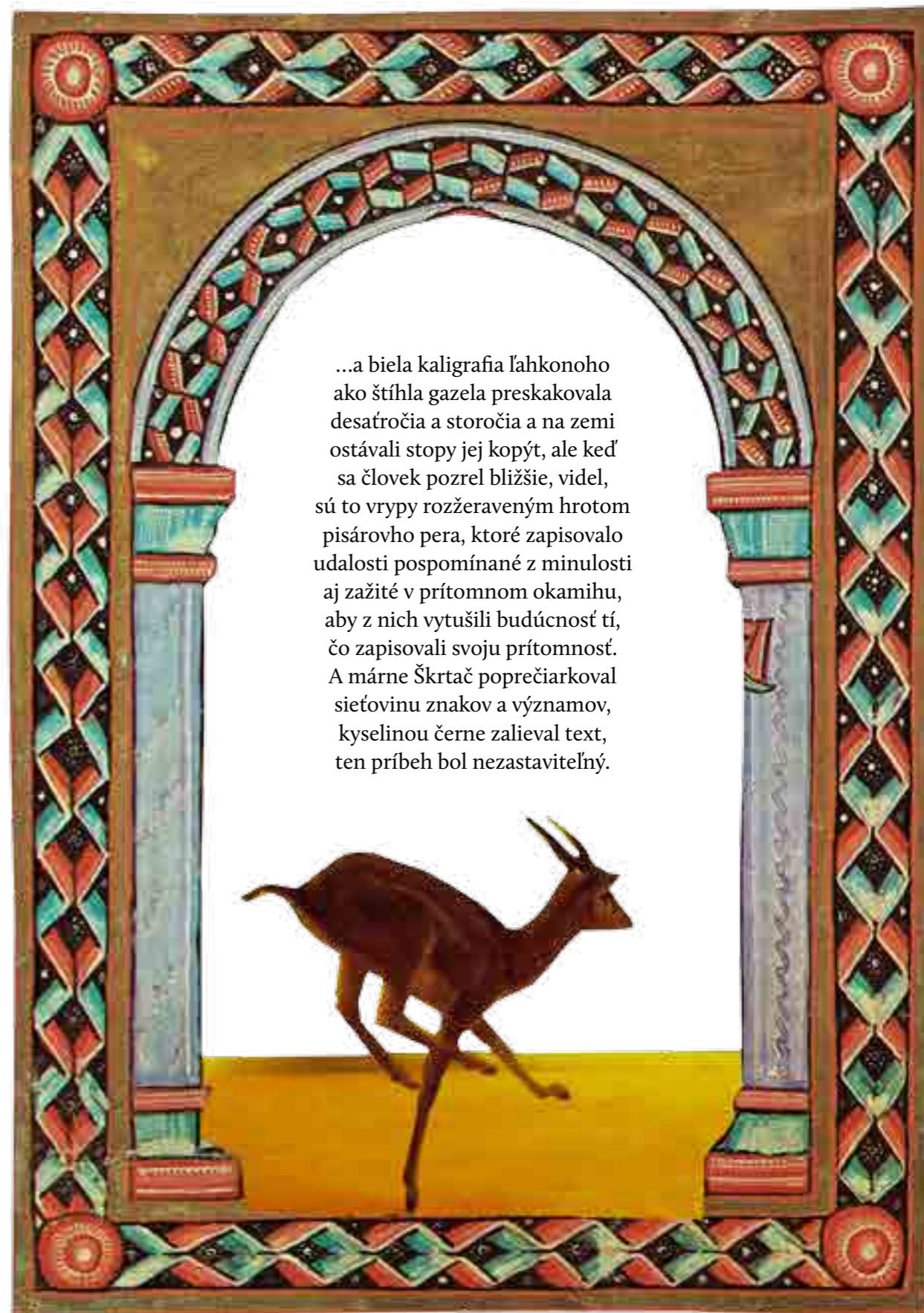
„Martine,
žeň svine
pod zelenú lipku!
Kterú stratíš,
tú zaplatíš,
každú bozáš v rítku!“

Person sa nahlas rozosmial. Chlapec sa strhol, stíchol a potom ho zbadal. V prvej chvíli chcel utiecť, ale zvedavosť ho premohla. Nebolo pochyb: videl ho. Persona sa zmocnila panika. Čo ak jeho ochranný obal, alebo čo to bolo, zanikol a teraz sa ocitne ako nahý na ulici, človek z 21. storočia o tristo rokov v minulosti? Aj chlapca to vylakalo. Ostražito sa poobzeral okolo seba, či si niekto nevšimol jeho čudné správanie. Ani on sa nechcel vystaviť nebezpečenstvu, že by ho niekto pokladal za čudáka, blázna alebo rovno bosoráka. Person sa upokojil. Bol si istý, že ho vidí iba tento chlapec, a nik iný. A ak ho vidí, to znamená, že je to...

Niekoľko od nás, pomyslel si.

Nemusel vysloviť nahlas ani slovo, počul chlapcove myšlienky: Znova niekto odtiaľ? Prečo prichádzate, cudzinci, prečo ma znepokojujú tieto vidiny plné smiešnych ľudí, vysokánskych domov, strašných žarnovov, zvláštnych zariadení, ktoré blikajú a svietikujú...

Kým mu stihol Person odpovedať, chlapcov zrak akoby pohasol a nevidomým pohľadom sa pozeral na miesto, kde stál cudzinec. Person pochopil: vidina trvala iba niekoľko sekúnd a chlapec sa teraz zhrýza: bol to sen, či skutočnosť?

...a biela kaligrafia ľahkonohého ako štíhla gazela preskakovala desaťročia a storočia a na zemi ostávali stopy jej kopýt, ale keď sa človek pozrel bližšie, videl, sú to vrypy rozžeraveným hrotom písárovho pera, ktoré zapisovalo udalosti pospomínané z minulosti aj zažité v prítomnom okamihu, aby z nich vytušili budúcnosť tí, čo zapisovali svoju prítomnosť. A márne Škrtač poprečiarkoval sieťovinu znakov a významov, kyselinou černe zalieval text, ten príbeh bol nezastaviteľný.

Potom sa odohralo niekoľko udalostí naraz: ovzdušie potemnelo, ulice sa prepadávali jedna do druhej, budovy sa nachýlili, akoby boli z papundekla, a zafúkal bočný víchor, optika sa rozostřila, ako keď zamrzne počítač, čias ruka zdrapla Persona za plece a stiahla ho k sebe. Doterajšia tichosť začala rezonovať, bolo počuť výstrely, výbuchy, svišťanie striel, trieštivý zvuk výbušnín. Personovo telo, skôr než on sám, okamžite pochopilo, že sa ocitlo uprostred streľby. Možno to bola nejaká prestrelka medzi dvoma pouličnými gangmi, možno výsadok okupantskej jednotky, možno sabotážna akcia guerilly proti štátnej armáde.

Muž, ktorý stiahol Persona do bezpečia, bol šlachovitý stavec. Vyzerá ako Hesse z Warholovej monotypie, uvedomil si absurdne. Starý muž bol pokojný. Nevzrušene si oprašoval golier kabáta, ktorý bol pofňkaný drobnou vrstvou omietky. Výbuchy sa ozývali kvadrofonicky, akoby tí dvaja stáli priamo v epicentre bojov.

„Čo je to?“ vylakane sa spýtal Person.

„Počuješ,“ tykal mu stavec. „Ratata. Bojuje sa.“

„Vypukla tretia svetová vojna?“

„Teraz sa to volá Vojna štyroch abecied,“ vysvetľoval muž.

„Čo je to za hlúp... Ako môžu písmená bojov... Kto by bol taký šialený, viesť vojnu v mene abecedy!“ vyrážal Person.

„Ľudská nevraživosť expandovala do takého stavu, že sa už nedala ovládnuť. Ako keď v istej chvíli nezadržíš moč, neudržíš stolicu alebo neovládneš pohlavné vzrušenie. Prepuklo to ako rakovina, prasklo ako vred. Bojuje každý s každým, žltí s bielymi, moslimovia s kresťanmi, katolíci s luteránmi a, pravdaže, najviac sa mlátia Rusi s Američanmi. Sever je proti juhu, východu aj západu. Západ proti severu, východu a juhu. Nebudem ťa tu učiť kombinatoriku. Pre zjednodušenie to nazvali Vojna štyroch abecied. Západná latinka, pravoslávna azbuka, čínske a arabské písmo bojujú proti sebe. Azda zo stretu týchto rôznych písem vzíde nová reč ľudstva. Zatiaľ sa však iba zabíjajú.“

Person horúčkovo rozmýšľal. Ak bol pred chvíľou v minulosti, prečo by sa teraz nemohol ocitnúť v budúcnosti? Veľmi vzdialenej budúcnosti, ako dúfal.

„Správny postreh,“ ozval sa stavec. „Je to zatiaľ budúcnosť.“

„Takže nám ani nehrozí reálne nebezpečenstvo?“ hádal Person. „Je to virtuálne, však?“

„Na to by som sa nespoliehal,“ lakonicky odvetil muž. „Zatiaľ som to nemal možnosť overiť. A nerád by som zistil, že som sa fatálne mýlil.“

„Nechápem,“ uvažoval nahlas Person, „prečo sa táto vojna štyroch abecied, ako ste to nazvali, vedie podľa všetkého dosť staromódne. V budúcnosti predsa musia existovať onakvejšie zbrane ako ručné granáty a kalašnikov.“

„Hm, možno práve preto. Zbrojný arzenál bude nielenže dokonalý, ale bude ho mať k dispozícii každý. Mocnosti, ale aj myšacie štátiky, partizáni, separatisti, mafia, klany, monopoly, korporácie, mocné rody... A preto sa bude musieť siahnuť k osvedčeným puškám a výbušnínám. Tými prenikneš cez všetky obranné systémy. Tie ťa spoľahlivo premenia na krvavú kašu.“

